

Een echte kegel nog. Doch ook reeds lang uitgedoofd, want ook hier was tot boven toe het donkere van zwaar hout duidelijk te zien. Het dorp, waar de pasanggrahan stond, lag aan een vrij breede rivier in een hoogvlakte, die zich tot het Ranau-meer uitstreckte. Ook hier was alles witte tuf; in de rivier, waar het overheerlijk baden was, waren nergens scherpe steenen of steentjes, die het baden in andere rivieren voor Europeanen voeten soms zoo onaangenaam kunnen maken. Hier lag ook nog veel ongerept bosch, waar het Sumatraansche ijzerhout nog veel voorkwam.

Een tamelijk vlakke weg leidde naar het Ranau-meer. *) Aan den mond van de zoo-even genoemde rivier aan het meer, achter het dorp Kota Batoe, had men een mooi panorama. Men keek het meer hier dwars over. Aan de linkerhand lag de voet van den Seminoeng, die grootendeels kaal en leeggekapt was. Achter ons lag de Koekoesan, vóór ons aan de overzijde van de wijde watervlakte links de oude vulkaan Poenggoeng, rechtuit het dorp Bandar Agoeng.

Het meer zelf wordt voor een vulkaanoverblijfsel gehouden, voor een met water gevulden ouden krater. Het moet zeer diep zijn en door de plotseling voorkomende valwinden niet altijd ongevaarlijk te bezeilen. Het moet volgens de visschers, die er bezig waren met hun bedrijf uit te oefenen, zeer rijk aan goede vischsoorten zijn. Den dag, dat ik er een bezoek bracht, werd er druk met de lijn gevischt, waarmee groote karperachtige visschen opgehaald werden.

Of het kwam door de grauwe kleur van den hemel en dus ook van de wateroppervlakte dien dag of dat het veroorzaakt werd door het leelijke kale van den ontboschten Seminoeng-voet, weet ik niet, doch dit meer maakte op mij niet den schoonen indruk, die vulkanische meeren kunnen maken. Het Manindjau-meer op de Westkust had bij mij schooner herinnering nagelaten.

(Wordt vervolgd).

A. J. K.

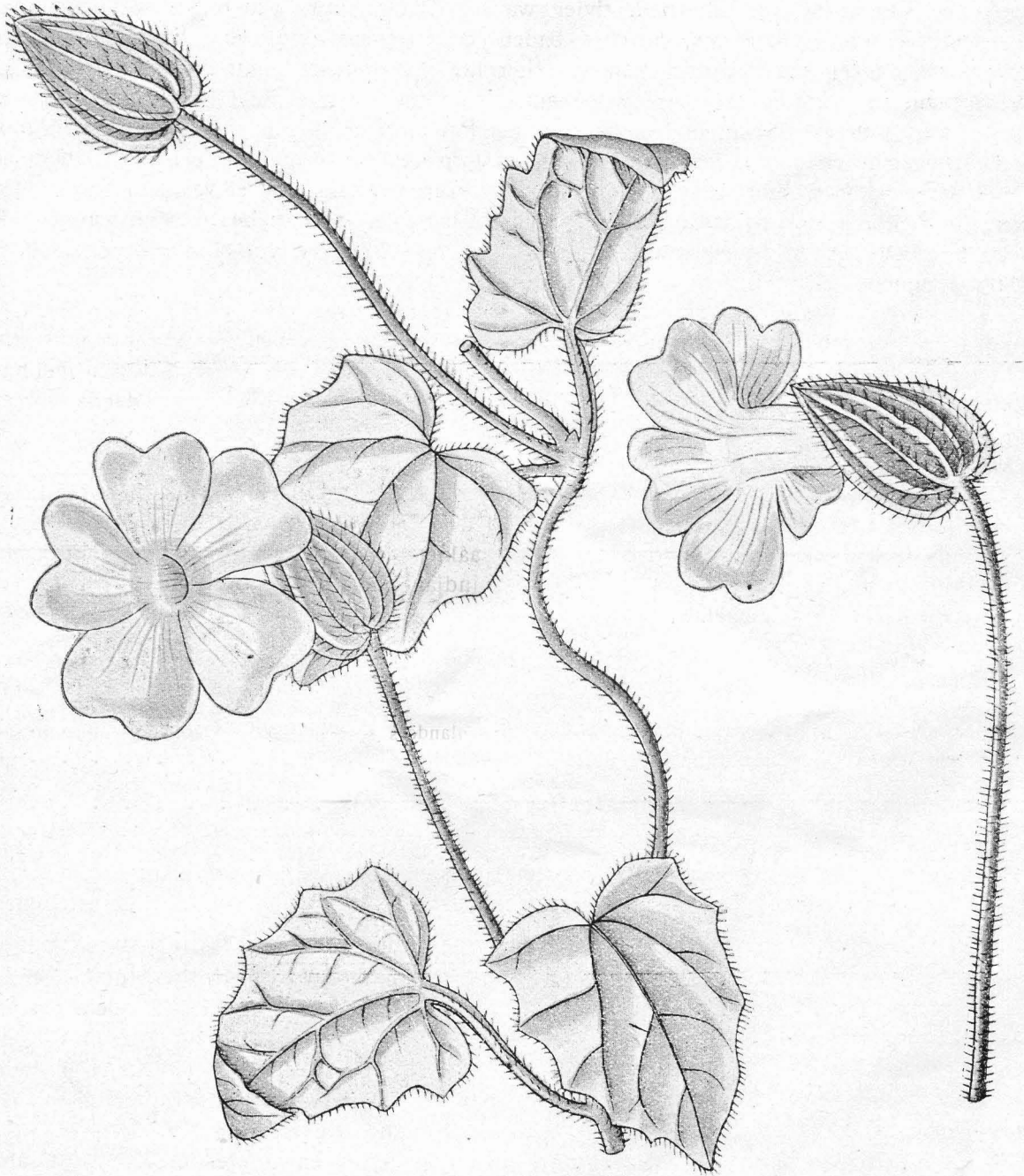
*) Deze naam is eigenlijk een pleonasme, de inlanders spreken dan ook alleen van Ranau, wat meer beteekent.

THUNBERGIA GIBSONI S. MOORE.

Uit eene correspondentie in een Hollandsch tuinbouwblad bleek mij duidelijk, dat bovenstaande plant in Holland totaal onbekend is; aangezien ik eenigen tijd geleden zaden aan den tuin te Buitenzorg zond, is deze *Acanthaceae* thans daar aanwezig en gedijt volgens mededeeling van den Directeur in Tjibodas zeer goed. Overigens is zij echter in Indië eveneens nog eene onbekende en ik geloof dus dat eene beschrijving en verdere bijzonderheden aan de lezers van *De Tropische Natuur* niet ondienstig kan zijn.

De geheele plant is bedekt met roestkleurige haren en de stengel hier ter plaatse circa 4 meter lang, klimmend en kruipend, terwijl de liggende uitloopers wortel slaan aan de geledingen en eveneens bloeien; de bladen zijn hartvormig-driehoekig, tegenovergesteld, onregelmatig en grof getand, met de tanden soms 2 cm. van elkaar, van boven gewoon groen, van onder bleekgroen, van boven sterker behaard dan van onder, 10 cm. lang en tot 9½ cm.

breed; de bladsteel is 6 cm. lang, onder aan het blad gevleugeld, aan de basis ongevleugeld; bloemsteel 15 cm. lang, 3 mm. dik, tusschen de bladen geplaatst; schutbladen 2, bij het

Thunbergia gibsoni MOORE.

bloeien saamgegroeid, bij de vrucht van elkander afstaande; ieder 3 cm. lang, $1\frac{1}{2}$ cm. breed, kortepunt; kelk 11-tandig, circa $\frac{1}{2}$ cm. lang; bloemkroon van binnen intens en prachtig oranje, van buiten geel-oranje, het onderste deel $1\frac{1}{2}$ cm. lang, geel, gebogen; 5-lobbig;

lobben uitgeschulpt, bloemlengte 4 cm., buis 3 cm., klokvormig; lobben 2—2½ cm. lang; diameter van den rand 5 cm.; stamper 2 cm. lang, het bovenste einde gebogen; stempel 2-lobbig; bladachtig, bijna ½ cm. lang, de 2 lobben samen een kelkje vormend; meeldraden 4, bijna 1½ cm. lang, van boven stomp; beide helften der helmknoppen van onder geel gebaard en gespoord, 6 mm. lang, 2 mm. breed; stuifmeel geel, kogelrond, tamelijk groot; vruchtbeginsel 2 mm. lang bij 1 mm. breed, aan de twee smalle zijden gevoord, plat, driehoekig, 2-hokkig, vrucht met snavel 2 cm. lang, 1 cm. breed, met bruine haartjes dicht bezet; snavel 12 mm. lang, bij de vruchtrijpheid in tweeën splijtend; vrucht 2-hokkig; zaad ½ cm. lang, 3 mm. breed, met rijvormig geplaatste inkervingen, zwartbruin.

Deze plant is kort beschreven in het *Journal of Botany* van 1894 deel 32 op blz. 131 en afgebeeld in het bekende *Botanical Magazine* op plaat 8604; ¹⁾ zij werd gevonden in Tropisch Oost-Afrika, juist onder den evenaar, op 8200 Eng. voet boven de zee, bij de berg Mau, door Kapt. LUGARD'S expeditie.

Zaden ontving ik circa 3 jaar geleden van iemand in Engeland, waar de plant met bedekking den winter overblijft *doch alleen bloeit aan de op den grond liggende stengels*. Hier ter plaatse verzamel ik dagelijks eenige zaden van mijn exemplaar, dat het geheele jaar door bloeit en fructificeert.

Lawang.

M. BUYSMAN.

¹⁾ Onze plaat is naar die afbeelding gecopieerd.

DETERMINATIETABEL DER OP JAVA IN HET WILD GROEIENDE
EN GEKWEekte SOORTEN VAN
THUNBERGIA L. fil.

1. Kelk met 10 of meer duidelijke tanden of slippen. Bloemen nooit in trossen . . . 2.
Kalk afgeknot. Bloemen doorgaans in trossen 6.
2. Stengels windend of neerliggend 3.
Opgerichte heesters, uitsluitend gekweekt. Zoom der bloemkroon donkerpaars of wit. 5.
3. Bladsteel duidelijk gevleugeld. Bloemen gewoonlijk oranje of geel, al of niet met een donkerpurper hart, zelden wit met een purper hart of geheel wit. Stempel binnen de kroonbuis besloten. Helmhokjes met een haarbosje aan den voet. Stuifmeel ongestekeld 4
Bladsteel ongevleugeld. Bloemen wit of zeldzamer bleekpaars, nooit met een donker hart. Stempel even buiten de kroonbuis stekend. Helmhokjes kaal of aan den voet met 1—2 haren. Stuifmeel gestekeld. Windend kruid. 1,00—3,00. Jan.—Dec. Zonnige struikwildernissen, alangvelden, paggers in geheel Java van af de laagvlakte tot op 900 M. zeehoogte, vooral in droge streken. (Th. *hastata* DECAISN.).
Th. fragrans ROXB.
4. Schutblaadjes onder de bloem minder dan 25 mM. lang, fijn behaard. Kelk 1½—3 mM. hoog. Kroon gewoonlijk met een donkerpurper hart. Bladeren gaafrandig of uitgeschulpt-getand. Windend kruid. 2,00—3,00. Jan.—Dec. Afkomstig uit tropisch Afrika, sedert vele jaren overvloedig op Java verwilderd van af de laagvlakte tot op